

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 211/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. novembra 2011 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť P. C., Z., A. R., Z., a D. B., N., zastúpených advokátom JUDr. J. V., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/09 (predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. NO-5 C 430/98) a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/09 (predtým Okresný súd Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. NO-5 C 430/98) porušil základné právo P. C., A. R. a D. B., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. P. C., A. R. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur) a D. B. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 €

(slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. P. C., A. R. a D. B. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 628,38 € (slovom šesťstodvadsaťosem eur a tridsaťosem centov), ktorú je Okresný súd Námestovo p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. J. V., N., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 211/2011-11 z 12. mája 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. C. (ďalej len „sťažovateľ 1“), A. R. (ďalej len „sťažovateľ 2“) a D. B. (ďalej len „sťažovateľ 3“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/09 (predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. NO-5 C 430/98).

Zo sťažnosti vyplynulo najmä, že «(...) Podľa článku 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky podávame my, sťažovatelia v 1. - 3. rade sťažnosť vo veci porušenia nášho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dolný Kubín a Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom v súčasnosti na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 93/2009. Na Okresnom súde Námestovo odo dňa 24. 3. 1997 až do dňa zrušenia tohto súdu prebiehalo pod sp. zn. 5 C 430/98 konanie o návrhu navrhovateľov: 1. Z. K.(...) a spol. proti žalovaným: 1. P. C.(...), 2. A. R.(...), 5. D. B.(...) a spol. o určenie, že spoluvlastnícke podiely patria do dedičstva po neb. R. S. rod. L. Po zrušení Okresného súdu Námestovo sa

konanie v tejto veci viedlo na Okresnom súde Dolný Kubín pod č. k. NO-5 C 430/98. Odo dňa 1. 1. 2008 t. j. odo dňa opätovného zriadenia Okresného súdu Námestovo do súčasnosti prebieha konanie v tejto veci na Okresnom súde Námestovo najskôr pod sp. zn. 2 C 5/2008 a neskôr pod sp. zn. 5 C 93/2009. I napriek skutočnosti, že odo dňa začatia tohto konania do dnešného dňa už uplynulo 14 rokov do dnešného dňa nie je toto konanie právoplatne skončené. (...)

1.) Právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje nezabavuje súd zodpovednosti za prieťahy v konaní. V konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 93/2009 nejde o právne zložitú vec. I napriek tomu konanie v tejto veci trvá 14 rokov.

3.) Správanie účastníka konania (sťažovateľov) počas súdneho konania. Z obsahu spisu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 C 93/2009 je zrejmé, že žalobcovia v 1. - 12. rade svojím nekonaním vo veci a neúčastou na pojednávaniach spôsobujú predlžovanie tohto konania.

3.) Spôsob, akým súd v konaní postupoval. (...) Z obsahu spisu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 5 C 93/2009 je zrejmé, že Okresný súd Námestovo a v minulosti Okresný súd Dolný Kubín v tomto konaní nekonajú rýchlo a bez zbytočných prieťahov, a to i napriek našim opakovaným žiadostiam o nariadenie termínov pojednávanií. V konaní sú neodôvodnené prieťahy, čím je porušované naše ústavné právo podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. (...)

Od Ústavného súdu Slovenskej republiky požadujeme priznať voči Okresnému súdu Námestovo primerané finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR pre každého z nás sťažovateľov v 1. - 3. rade. Dôvodom je skutočnosť, že stav našej právnej neistoty trvajúci 14 rokov nám spôsobil nielen materiálnu ujmu z dôvodu nemožnosti riadne užívať naše nehnuteľnosti počas tohto konania, ale aj nemateriálnu ujmu, najmä psychické problémy z dlhotrvajúceho konania a z verbálnych útokov žalobcov v 1. - 12. rade na nás, sťažovateľov v 1.-3. rade. (...)».

1.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa P. C., sťažovateľky A. R. rod. C. a sťažovateľa D. B. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručené v Článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/2009 porušené bolo.

Okresnému súdu Námestovo sa prikazuje, aby v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 5 C 93/2009 konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovateľovi P. C. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi P. C. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľke A. R. rod. C. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľke A. R. rod. C. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi D. B. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 6.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľovi D. B. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľom P. C., sťažovateľke A. R. rod. C. a sťažovateľovi D. B. sa priznávajú trovy tohto konania v sume 696,54 EUR, ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľom P. C., sťažovateľke A. R. rod. C. a sťažovateľovi D. B. na účet ich advokáta JUDr. J. V.(...) do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 4516/11 z 30. mája 2011, pričom sťažovatelia nevyužili svoje právo zaujať stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu. Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že na Okresnom súde v Námestove došlo k čiastočným prieťahom v konaní za obdobie od 3. 7. 2009 do 2. 11. 2010. Dôvodom nekonania bolo nedostatočne personálne obsadenie súdu, prevzatie veľkého množstva spisov od odovzdávajúceho súdu, vysoký mesačný nápad a následne nemožnosť sudcu všetky pridelené spisy v primeranej lehote naštudovať a priebežne vo veciach konať. Okrem vyššie spomenutého obdobia, kedy súd vo veci nekonal priebežne, na dĺžku konania mali

najväčší vplyv obštrukcie odporcov v 1/, 2/ a 5/ rade - sťažovateľov (nepreberanie písomností, žiadosti o odročovanie pojednávania, ospravedlňovanie sa z pojednávani s nesúhlasom vykonať pojednávanie bez ich prítomnosti, námietky proti zákonnému sudcovi a pod.). S obštrukciami účastníkov konania úzko súvisí aj skutková zložitosť sporu, nakoľko vo veci bolo nutné vykonať dôkazy výsluchom veľkého počtu účastníkov konania, vyžiadať listiny týkajúce sa sporných nehnuteľnosti vždy po zmene petitu.

Odporcovia v 1/, 2/ a 5/ rade podali mne ako predsedníčke súdu sťažnosť na prieťahy v konaní dňa 7. 2. 2011. Prijatím účinného opatrenia, žiadne prieťahy zo strany konajúce súdu v ďalšom období neboli zistené. Ba naopak správaním odporcu v 1/ rade sa konanie predĺžilo, pretože sa nedostavil na pojednávanie nariadené na deň 01. 03. 2011 a prostredníctvom právneho zástupcu vyslovil nesúhlas s pojednávaním bez jeho prítomnosti. (...)

Súhlasím, aby súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, nakoľko nieje možné od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3. Ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/09 (predtým v konaní vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. NO-5 C 430/98):

Dňa 24. marca 1997 bol proti sťažovateľom ako odporcom doručený žalobný návrh „o určenie, že spoluvlastnícke podiely patria do dedičstva po neb. R. S. rod. L.“ okresnému súdu a vec bola vedená pod sp. zn. 3 C 396/1997. Po rozhodnutí Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) bol na konanie určený príslušný okresný súd. Konanie je vedené pod sp. zn. 5 C 430/1998.

Dňa 27. júna 1997 okresný súd nariadil termín pojednávania na 10. júl 1997.

Dňa 8. júla 1997 sťažovateľ 1 a 2 ospravedlnili prostredníctvom svojho právneho zástupcu neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti.

Dňa 10. júla 1997 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu vyžiadania súvisiaceho dedičského spisu a posúdenia otázky miestnej príslušnosti.

Dňa 5. septembra 1997 okresný súd nariadil termín pojednávania na 23. september 1997.

Dňa 21. septembra 1997 sťažovateľ 1 a 2, ako aj ich právny zástupca ospravedlnili neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu neprevzatia predvolania a kolízie termínov právneho zástupcu.

Dňa 23. septembra 1997 okresný súd odročil pojednávanie z dôvodu postúpenia veci Okresnému súdu Dolný Kubín.

Dňa 22. októbra 1997 Okresný súd Dolný Kubín vyjadril nesúhlas s postúpením veci a predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu.

Dňa 20. februára 1998 krajský súd určil, že nesúhlas Okresného súdu Dolný Kubín s postúpením veci je dôvodný.

Dňa 27. marca 1998 bola vec vrátená okresnému súdu.

Dňa 10. mája 1999 okresný súd vyzval právneho zástupcu žalobcov na doplnenie návrhu na začatie konania.

Dňa 11. novembra 1999 okresný súd určil termín pojednávania na 25. november 1999.

Dňa 25. novembra 1999 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito pre účely opätovného predvolania účastníkov konania. Neprítomní boli sťažovateľ 1 a 2, u ktorých nebolo vykázané doručenie predvolania.

Dňa 10. marca 2000 okresný súd určil termín pojednávania na 4. apríl 2000, zároveň bolo požiadané Obvodné oddelenie Policajného zboru N. o doručenie predvolaní sťažovateľovi 1 a 2.

Dňa 4. apríla 2000 okresný súd odročil pojednávanie na 28. apríl 2000 pre účely predvolania účastníkov konania. Sťažovateľovi 1 nebolo možné doručiť predvolanie na pojednávanie a sťažovateľ 2 ospravedlnil svoju neúčast' prostredníctvom právneho zástupcu predloženou práceneschopnosťou.

Dňa 20. apríla 2000 právny zástupca sťažovateľa 1 oznámil, že jeho klient odvolal splnomocnenie dané v tomto súdnom konaní.

Dňa 28. apríla 2000 okresný súd odročil pojednávanie na 26. máj 2000 pre účely predvolania účastníkov konania. Sťažovateľ 1 a 2 neboli prítomní. Opakovane bolo požiadané Obvodné oddelenie Policajného zboru N. o doručenie predvolania sťažovateľovi 1.

Dňa 26. mája 2000 okresný súd odročil pojednávanie na 30. jún 2000 pre účely predvolania účastníkov konania. Sťažovateľom 1 a 2 nebolo vykázané doručenie predvolania, taktiež nebol prítomný ich právny zástupca – bez ospravedlnenia.

Dňa 30. júna 2000 okresný súd odročil pojednávanie na 28. júl 2000 na účely predvolania účastníkov konania. Sťažovateľom 1 a 2 a ich právnenému zástupcovi nebolo vykázané doručenie predvolania.

Podľa úradného záznamu z 25. júla 2000 sťažovateľ 1 uviedol, že sa nemôže dostaviť na nariadené pojednávanie, *„nakoľko sa nemôže spojiť so svojim právnym zástupcom. Dňa 25. 7. 2000 musím nutne odísť na služobnú cestu“*.

Dňa 28. júla 2000 okresný súd uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľa 1. Citácia zo zápisnice: *„Právny zástupca žalovanej v 2/rade namieta, že nakoľko je žalovaný v 1/rade PN, ktorá nastala po tom, čo sa písomne ospravedlnil z neúčasti na pojednávanie, súd by mal pojednávanie v tejto veci odročiť, nakoľko je to vážny dôvod, z ktorého sa nemôže žalovaný zúčastniť.“*

Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná v 2/rade odmietla viackrát prevziať písomnosť na pošte, resp. uloženú písomnosť si nevyzdvihla, na otázku súdu, koho si určí ako preberateľa na písomnosti do budúcnosti uvádza, písomnosti do budúcnosti žiada prevziať sama osobne.“

Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu rozhodovania o pristúpení účastníkov konania na strane žalobcov.

Dňa 23. januára 2001 okresný súd uznesením pripustil účastníkov konania na strane žalobcov a zároveň na strane odporcov. Uznesením tiež pripustil zmenu návrhu a súčasne bol stanovený termín pojednávania na 15. február 2001.

Dňa 14. februára 2001 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní právny zástupca sťažovateľov z dôvodu kolízie pojednávanií, sťažovateľ 1 z dôvodu pracovnej cesty, súčasne

obnovil plnú moc svojho právneho zástupcu, sťažovateľ 2 z dôvodu nedoručenia predvolania a súčasne požiadali o odročenie pojednávania na neurčito.

Zároveň 14. februára 2001 doručil právny zástupca sťažovateľov odvolanie proti uzneseniu o pripustení zmeny návrhu na začatie konania, ako aj uzneseniu o pristúpení ďalších účastníkov konania.

Dňa 15. februára 2001 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito pre účely predvolania účastníkov konania.

Dňa 28. marca 2001 bola vec s odvolaním sťažovateľov predložená krajskému súdu.

Dňa 23. mája 2001 krajský súd vec vrátil ako predčasne predloženú (č. 1. 148) s pokynmi odstrániť nedostatky.

Dňa 18. júla 2001 bola vec s odvolaním sťažovateľov opätovne predložená krajskému súdu.

Dňa 27. novembra 2001 krajský súd rozhodol tak, že odvolanie sťažovateľov proti zmene návrhu odmietol a ďalším uznesením odvolanie sťažovateľov proti pristúpeniu ďalších účastníkov do konania potvrdil uznesenie okresného súdu.

Dňa 12. februára 2002 bol spis vrátený okresnému súdu, pričom okresný súd v ten deň určil termín pojednávania na 15. marec 2002.

Dňa 15. marca 2002 bolo pojednávanie opätovne odročené z dôvodu nevykázania doručenia sťažovateľovi 1, v prípade sťažovateľa 2 právny zástupca predložil doklad o vyšetrení lekára priamo na pojednávaní. Žalovaní 3 a 4 neboli prítomní na pojednávaní bez ospravedlnenia – bola im uložená poriadková pokuta 2 000 Sk.

Dňa 10. apríla 2002 podal žalovaný 3 odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty.

Dňa 15. apríla 2002 okresný súd určil termín pojednávania na 24. máj 2002.

Dňa 22. mája 2002 sa telefonicky ospravedlnil žalovaný 3 pre práceneschopnosť.

Dňa 24. mája 2002 bolo odročené pojednávanie na neurčito z dôvodu vzniesenia námietky zaujatosti žalovanou 4 a v jej mene aj žalovaným 3.

Dňa 24. júna 2002 okresný súd vyzval žalovaného 3 na vyjadrenie k námietke zaujatosti.

Dňa 19. júla 2002 okresný súd predložil vec s námietkou zaujatosti krajskému súdu.

Dňa 31. júla 2002 krajský súd uznesením rozhodol o námietke zaujatosti (sudca nie je vylúčený).

Dňa 5. septembra 2002 bola vec vrátená okresnému súdu.

Dňa 9. októbra 2002 okresný súd určil termín pojednávania na 25. október 2002.

Dňa 15. októbra 2002 právny zástupca žalovaných ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov pojednávania.

Dňa 25. októbra 2002 okresný súd odročil pojednávanie na 29. november 2002.

Dňa 29. novembra 2002 okresný súd odročil pojednávanie na účely vyžiadania súvisiacich spisov.

V období od 18. decembra 2002 do 30. januára 2003 boli vykonávané úkony v súvislosti s dožiadaním o výsluch žalovaného 3, ktorý bol vo výkone trestu odňatia slobody.

Dňa 4. februára 2003 okresný súd nariadil termín pojednávania na 27. február 2003.

Dňa 27. februára 2003 okresný súd rozhodol rozsudkom.

Dňa 16. apríla 2003 s'ťažovatelia 1 a 2 podali odvolanie proti rozsudku.

Dňa 21. mája 2003 bola vec predložená krajskému súdu.

Dňa 31. októbra 2003 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 6. februára 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 29. marca 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 23. apríl 2004.

Dňa 23. apríla 2004 bolo pojednávanie odročené na 28. máj 2004 z dôvodu opätovného predvolania účastníkov konania.

Dňa 28. mája 2004 bolo pojednávanie odročené na 29. jún 2004 z dôvodu opätovného predvolania účastníkov.

Dňa 29. júna 2004 bolo pojednávanie odročené na neurčito na účely vypočutia žalovaného 3 prostredníctvom dožiadaného súdu.

Dňa 13. augusta 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 14. september 2004, ktoré bolo odročené z dôvodu rozhodovania o návrhu žalobcov na pristúpenie ďalších účastníkov.

Dňa 24. septembra 2004 okresný súd uznesením pripustil do konania ďalšieho účastníka konania na strane žalovaných – sťažovateľ 3. Zároveň ďalším uznesením pripustil zmenu návrhu.

Dňa 20. októbra 2004 okresný súd nariadil termín pojednávania na 19. november 2004.

Dňa 19. novembra 2004 bolo pojednávanie odročené na 17. december 2004 s tým, že právny zástupca žalovaných bol upozornený na zabezpečenie prítomnosti jeho klientov sťažovateľov 1 a 2.

Dňa 17. decembra 2004 okresný súd odročil pojednávanie na 27. január 2005, ktoré bolo opätovne odročené na 18. marec 2005. Uznesením z 27. januára 2005 uložil sťažovateľovi 3 poriadkovú pokutu – neúčast' na pojednávaní bez ospravedlnenia.

Dňa 18. marca 2005 bolo pojednávanie odročené na 22. marec 2005 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 22. marca 2005 okresný súd vyhlásil rozsudok.

Dňa 27. mája 2005 sťažovatelia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

Dňa 13. júla 2005 bola vec s odvolaním predložená krajskému súdu.

Dňa 4. januára 2007 krajský súd uznesením zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 16. apríla 2007 bola vec vrátená okresnému súdu.

V období do 7. apríla 2008 sťažovatelia viacnásobne požiadali okresný súd o konanie vo veci: 29. mája 2007, 6. júla 2007, 20. septembra 2007, 3. decembra 2007, 28. decembra 2007, 3. marca 2008.

Dňa 7. apríla 2008 bola sťažovateľmi vznesená námietka miestnej príslušnosti okresného súdu.

Dňa 9. apríla 2008 bola vec postúpená Okresnému súdu Dolný Kubín.

Dňa 24. apríla 2008 Okresný súd Dolný Kubín vyslovil nesúhlas s postúpením veci. Vec bola 16. mája 2008 predložená krajskému súdu.

Dňa 17. júna 2008 krajský súd uznesením rozhodol, že vo veci je príslušný na konanie okresný súd.

Dňa 14. augusta 2008 bola vec vrátená Okresnému súdu Dolný Kubín.

Od 14. augusta 2008 do 3. júla 2009 Okresný súd Dolný Kubín doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania – nemožnosť doručenia M., družke R.

Dňa 3. júla 2009 bol spis zaslaný okresnému súdu.

Dňa 2. novembra 2010 okresný súd vyzval Správu katastra Námestovo o zaslanie podkladov.

Dňa 7. januára 2011 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. február 2011 (č. l. 629).

Dňa 7. februára 2011 okresný súd odročil pojednávanie na 1. marec 2011 z dôvodu vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 1. marca 2011 okresný súd odročil pojednávanie na 30. marec 2011 z dôvodu predvolania účastníkov konania. Zároveň sa pre práceneschopnosť nedostavil sťažovateľ 1.

Dňa 30. marca 2011 okresný súd odročil pojednávanie na 20. apríl 2011 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 20. apríla 2011 okresný súd vyhlásil rozsudok.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 93/09 (predtým postupom Okresného súdu Dolný Kubín v konaní vedenom pod sp. zn. NO-5 C 430/98) dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s viacerými účastníkmi konania, avšak zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom. Sťažovatelia, ako aj ich právny zástupca rozhodne prispeli svojím správaním k zbytočným prietahom v konaní, pretože opakovane nepreberali písomnosti, nezúčastňovali sa pojednávanií (napr. 8. júla 1997, 21. septembra 1997, 28. apríla 2000, 26. mája 2000, 25. júla 2000), hoci v uvedených prípadoch predvolanie na pojednávanie mali vykázané a spravidla sa v týchto prípadoch aj ospravedlnili. Sťažovatelia však museli vedieť, že za takýchto okolností dochádza

k oddialeniu rozhodnutia vo veci, teda k odstráneniu ich právnej neistoty. Sťažovateľovi 3 bola dokonca uložená aj poriadková pokuta (15. marca 2002) za neospravedlnenú neúčasť na pojednávaní. Na uvedené správanie sťažovateľov nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie napadnutého konania už viac ako 14 rokov (začaté bolo 24. marca 1997) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané (aj keď vec bola celkove cca dva roky na krajskom súde, za postup ktorého okresný súd nezodpovedá). Ústavný súd tiež konštatuje, že okresný súd bol v danej veci nečinný minimálne od 10. mája 1999 do 11. novembra 1999 (šesť mesiacov) a od 16. apríla 2007 do 9. apríla 2008 (dvanásť mesiacov). Okrem uvedeného na vrub okresnému súdu treba pričítať aj obdobie od 28. marca 2001 do 18. júla 2001 (štyri mesiace), keď krajskému súdu bol predčasne predložený spis na rozhodovanie o opravnom prostriedku, a rovnako aj obdobie od 14. augusta 2008 do 3. júla 2009 (najmenej šesť mesiacov), pretože v tomto období okrem doručovania uznesenia krajského súdu účastníkom konania nevykonával žiadny efektívny úkon. Uvedený postup okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľný, pretože počas najmenej dvadsaťosem mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (pozri napr. I. ÚS 41/02). Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo k prieťahom, ktoré neboli spôsobené zložitou veci ani správaním účastníkov konania, ale v dôsledku postupu súdu. Skutočnosť, že *„dôvodom nekonania bolo nedostatočne personálne obsadenie súdu, prevzatie veľkého množstva spisov od odovzdávajúceho súdu, vysoký mesačný nápad a následne nemožnosť sudcu všetky pridelené spisy v primeranej lehote naštudovať a priebežne vo veciach konať“* ako objektívne okolnosti, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. V tejto súvislosti ústavný súd

už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na objektívne možnosti príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že medzičasom bola predmetná vec na okresnom súde rozhodnutá rozsudkom 20. apríla 2011, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia navrhli priznať primerané finančné zadosťučinenie „v sume 6.000,- EUR pre každého z nás sťažovateľov v 1. - 3. rade. Dôvodom je skutočnosť, že stav našej právnej neistoty trvajúci 14 rokov nám spôsobil nielen materiálnu ujmu z dôvodu nemožnosti riadne užívať naše nehnuteľnosti počas tohto konania, ale aj nemateriálnu ujmu, najmä psychické problémy z dlhotrvajúceho konania a z verbálnych útokov žalobcov v 1. - 12. rade na nás, sťažovateľov v 1.-3. rade.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti

zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä vzhľadom na celkovo neobvykle dlhé trvanie napadnutého konania, ale aj na to, že aj sťažovatelia prispeli k zbytočným prieťahom, považuje za primerané sťažovateľovi 1 a 2 v sume po 1 000 € a sťažovateľovi 3, pretože sa účastníkom konania stal 24. septembra 2004, v sume 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva účelne vykonané úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti). Za dva úkony vykonané v roku 2011 patrí odmena v sume dvakrát po 123,50 €, teda 247 € a dvakrát režijný paušál v sume 7,41 €, teda 14,82 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa predstavujú sumu 261,82 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 209,46 € v prípade jedného sťažovateľa. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 628,38 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011